

Józef Niedźwiedź, Wiesław Koman

Janki Dolne, st. 11, gm. Horodło, woj.
zamojskie, AZP 85-96/58

Informator Archeologiczny : badania 31, 67-68

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Jakuszowice, st. 2, gm. Kazimierza Wielka, woj. kieleckie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

JANKI DOLNE, st. 11, gm. Horodło, woj. zamojskie, AZP 85-96/58

- osada i grób kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej (neolit)
- cmentarzysko szkieletowe kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- osada kultury strzyżowskiej (wczesna epoka brązu)
- ślady osadnictwa kultury trzcienieckiej (wczesna epoka brązu)
- ślady osadnictwa grupy czerniczyńskiej ? z młodszego okresu przedrzymskiego
- osada kultury łużyckiej (późny okres epoki brązu /wczesny okres epoki żelaza)
- nowożytnie umocnienia obronne

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 15 do 27 września przez mgr. Józefa Niedźwiedzia i mgr. Wiesława Komana (Usługi Archeologiczne i Geodezyjne „Profil”). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano (łącznie na obu stanowiskach – Janki Dolne 11 i 12) powierzchnię 2,5 ara.

Stanowiska nr 11 i 12 w Jankach zostały odkryte podczas badań powierzchniowych w 1983 r. przez dr. Andrzeja Kokowskiego. Oba położone są w strefie krawędziowej doliny Bugu, przy jednym z jego bezimiennych cieków, na dużych cyplach o ekspozycji okrężnej.. Badania sondażowe o niewielkim zakresie przeprowadzili tutaj w 1995 r. doc. J. Gurba i dr A. Zakościelna i na stanowisku 11 odkryli cztery obiekty gospodarcze a na st. 12 zniszczony pochówek ludzki.

Na stanowisku 11 odkryto 13 obiektów osadowych o różnym charakterze: 2 naziemne obiekty słupowe, 11 jam gospodarczych i transeję z II wojny światowej. Ponadto odsłonięto 2 pochówki ludzkie: jeden bardzo zniszczony, prawdopodobnie kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej (wśród kości znaleziono wisiołek z muszeli oraz fragment wiórka krzemienego), drugi szkieletowy, na dnie trapezowatej jamy, który obok szkieletu zawierał bransoletkę wykonaną z około 20 paciorków fajansowych oraz igłę kościaną. Ten drugi grób mieści się w konwencji bezceramicznych grobów kultury mierzanowickiej.

Wśród obiektów osadowych występowały jamy zasobowe (ob. 4, 5, 10, 11, 14) i zasypiskowe. W rzucie poziomym miały kształt owalny lub kolisty o wymiarach 1-2 m, w profilu były trapezowate bądź workowate (głębsze), albo nieckowate (płytsze). Obok jam zanotowano na stanowisku 2 obiekty słupowe (ob. 8 i 12). Były to zapewne budowle naziemne, prawdopodobnie o charakterze gospodarczym, gdyż gęstość słupów (średnio co 50 cm) utrudniałaby poruszanie się po takim budynku. Ze względu na fragmentaryczne przebadanie obu obiektów trudno określić ich wymiary, choć ich długość musiała sięgać kilkunastu metrów. Pod względem chronologicznym 4 obiekty można przypisać kulturze strzyżowskiej, natomiast 4 inne, a być może także 3 dalsze, należały do kultury łużyckiej. Trudno ustalić chronologię budowli słupowych (ob. 8 i ob. 12). Zostały one odsłonięte tylko w fragmentach, co dodatkowo utrudnia ich identyfikację chronologiczno-kulturową, niemniej ze stratygrafii wynika, że muszą być one młodsze od kultury łużyckiej z okresu halsztackiego, gdyż naruszają obiekt 13 datowany na ten okres. Prawdopodobnie można je łączyć z materiałem lateńskim.

W warstwie kulturowej, a niekiedy także w obiektach na złożu wtórnym, obok licznych materiałów kultury strzyżowskiej i łużyckiej odkryto materiały kultury ceramiki wstępowej rytej z fazy nutowej, m.in. duże fragmenty czarki półkulistej oraz kilka fragmentów wylewów z ornamentem nutowym. Dość liczny, przeważnie rozdrobniony materiał ceramiczny należał do kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej, choć i tutaj zdarzały się większe fragmenty naczyń.

Stosunkowo liczna grupa znalezisk związana jest z kulturą mierzanowicką — m.in. fragmenty naczyń zdobionych dwudzielnym sznurem oraz fragment z plastycznym guzkiem pod wylewem. Liczba zabytków pochodzących z warstwy kulturowej, które można zaliczyć do kultury trzcienieckiej jest niewielka. Odkryto kilka bardzo charakterystycznych dla tej kultury wylewów ze ściętą ukośnią krawędzią, zdobionych poziomymi, dookólnymi żłobkami oraz 2 fragmenty ze środkowej partii, zdobione żłobkami poziomymi i pionowymi albo ukośnymi.

Materiały zdeponowano w Muzeum im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie a dokumentacja znajduje się w PSOZ w Zamościu.

Wyniki badań będą opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej, t.III, 1998r.

Badania powinny być kontynuowane.

KAMIENSKIE, st. 1, gm. Orzysz, woj. suwalskie, AZP 23-76/—

- zespół grobowy kultury kundajskiej (mezolit)
- kurhan z wczesnej epoki brązu
- wkopany w kurhan obiekt grupy prudziskiej (okres wędrówek ludów)
- ślady osadnictwa nowożytnego

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Jerzego Marka Łapo (Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie). Finansowane przez Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 127 m².

Kontynuowano prace z 1996 r. W sezonie 1997 założono 3 wykopy w części północno-wschodniej (5/97), południowo-wschodniej (7/97) i południowo-zachodniej (6/97) kurhanu.

W wykopie 6/97, w nasypie zbudowanym z czarnej ziemi, odsłonięto obiekt 4. Było to nieregularne skupisko kości i zębów ludzkich, o powierzchni około 0,7 m². Kości znajdujące się na wschodnim krańcu skupiska były przepalone, na niektórych stwierdzono ślady brązu. Obok szczątków najprawdopodobniej dwóch młodych osobników znaleziono siekierkę krzemioną oraz fragmenty naczyń o obustronnie przecieranych powierzchniach, analogicznie do odkrytych w ubiegłym roku w obiekcie 3. Obiekt 4 można datować na początek epoki brązu. We wschodniej partii wykopu 5/97 odkryto zachodnią część obiektu 5 — dużej, prostokątnej w planie jamy, o wymiarach około 4,5 x 7 m i miąższości około 1,4 m. Jama została wkopana w nasyp kurhanowy. Wypełnisko w stropie było jednolite, szaropiaskowe, przy spągu z gliniastymi przebarwieniami. W jamie odkryto bardzo dużą ilość kamieni, fragmenty naczyń ceramicznych, m.in. z charakterystycznymi zaszczyptywaniami, oraz kości i zęby bydła, świni i konia (3:1:1). Obiekt o niejasnym przeznaczeniu można przyporządkować grupie prudziskiej i datować na okres wędrówek ludów. W części wschodniej wykopu 6/97, już poza zasięgiem płaszczka kamiennego, odsłonięto obiekt 6 — jamę w przekroju zbliżoną do prostokąta z płaskim dnem, w planie owalną, o średnicach 0,95 i 1,3 m oraz miąższości do 0,5 m. Była ona wkopana w gliniasty calec. W intensywnie czarnym, piaskowym wypełnisku odkryto nieliczne, drobne fragmenty ceramiki, a w stropie jamy kawałek silnie spatynowanej, nowożytniej butelki. Być może jamę należy wiązać z pobliskim, nieistniejącym już dziś gospodarstwem Engwaldów. Eksplorację wykopu 7/97 przerwano po zadokumentowaniu dwóch warstw płaszczka kamiennego. We wszystkich wykopach odkrywano w płaszczu kurhanu zabytki datowane od mezolitu po okres nowożytny.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie (nr inw. A 10/97).

Badania będą kontynuowane.

Kichary Nowe, st. 2, gm. Dwikozy, woj. tarnobrzeskie - patrz: neolit

Kowalewko, st. 12, gm. Oborniki, woj. poznańskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

Krzemionki, st. 1, gm. Bodzechów, woj. kieleckie - patrz: neolit

Legionowo, st. VII, gm. loco, woj. warszawskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

Marki, st. XXVI, gm. loco, woj. warszawskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich